

1860.

Mødet den 13de Januar.

Professor Reinhardt meddeelte følgende

Bemærkninger om Redebygningen og Forplantningsforholdene hos *Crotophaga*-Slægten.

Det er netop hundrede Aar siden *Brisson* gav den første Underretning om, at der er en Fugl i Cayenne, den saakaldte Ani, *Crotophaga Ani*, hvis Reder ere flere Hunders fælles Eiendom, som i samdrægtig Enighed lægge Æg og ruge ved Siden af hinanden. Siden den Tid har baade denne Fugls og de beslægtede Arters Forplantningsforhold ofte været Gjenstand for de Reisendes Efterforskning, og der foreligger nu ikke faa, navnlig i de sidste Tiaar fremkomne Meddelelser derom. Men disse i meget forskellige Egne indsamlede Erfaringer stemme langtfra overeens. Medens nogle Iagttagere give *Brisson* Medhold, mene andre, at selv om der virkelig gives *Crotophaga*-Arter, som bygge Rede og ruge i Fællesskab, er ialfald den, han taler om, ikke blandt deres Tal; og selv hvor Beretningerne stemme i Hovedsagen, modsige de undertiden hinanden med Hensyn til Enkelthederne.

Det kan derfor maaskee have sin Nytte engang at sammenstille og nærmere at prøve de forskellige Beretninger om Aniernes Forplantning, og jeg har en særlig Opfordring til at gjøre det, fordi jeg kan føie nogle nye Oplysninger til de ældre

Meddelelser. Ere de end ikke afgjørende, ville de ialfald hende Opmærksomheden paa et hidtil lidet eller ikke paaagtet Forhold, som dog nødvendigviis maa tages med i Betragtning, dersom man vil haabe at komme paa det Rene med Særegenhederne i disses Fugles Forplantningshistorie.

Alt, hvad man finder derom hos Brisson, indskrænker sig til hvad der allerede er anført, nemlig at flere Hunner, undertiden hele 50, lægge Æg og ruge i Selskab i en stor fælles Rede, som de bygge sig i Buskene*). Om Redens Størrelse, Form og Bygningsmaade, om Æggenes Antal og Udseende, om Hunnernes Forhold under Rugetiden, kort sagt, om alle nærmere Omstændigheder siges Intet, og skjøndt han beskriver baade *Crotophaga Ani* (*le Bout-de-petun*) og *Crotophaga major* (*le grand Bout-de-petun*), er det kun den første, han tillægger dette mærkelige Instinkt. Han anfører ingen Hjemmel for sin Angivelse; men da han kun kan have berettet paa anden Haand, og da de ældre Forfattere, saasom Hernandez, Marcgrav, Dutertre, Sloane, Barrère og Brown ikke omtale en slig Selskabelighed hos disse Fugle, tør man vel antage, at han har faaet sin Kundskab umiddelbart fra Cayenne, og maaskee netop fra de Personer, der havde sendt Fuglen til Reaumurs Cabinet, hvorved han, som bekjendt, var ansat**). Men at den Beretning, der var bleven ham meddeelt, skulde grunde sig paa en personlig iagttagelse er langt fra afgjort; det forekommer mig endog mindre rimeligt at det skulde være Tilfældet; den vilde da formodentlig have været udførligere. Saaledes som den foreligger, bærer den snarere Præg af at være et kort Referat af et i Kolonien udbredt Sagn, i hvilket der vel endog (efter de senere Be-

*) *Brisson*, Ornithologie (1760) Tome IV., p. 180: «Les oiseaux de cette espèce font de très-grands nids dans les buissons; ils pondent & couvent jusqu' à cinquante dans le même nid.»

***) *Crotophaga major* fandtes derimod ikke i Reaumurs Cabinet; *Brisson* har beskrevet den efter et Exemplar i Aubrys Samling, og denne Omstændighed forklarer maaskee, hvorfor han intet anfører om denne Arts Rugemaade.

retninger at dømn.e) har indsneget sig en Misforstaaelse, idet Antallet af de rugende Hunner er blevet forvexlet med det Antal Æg, som findes i en Rede.

Blandt de nærmest efter Brisson følgende Forfattere er der to, *Catesby* og *Bajon*, som man skulde ventet vilde have omtalt dette Forhold; navnlig skulde man troet, at *Bajon*, som i en egen Afhandling har meddeelt sine Iagttagelser over Fuglenes Levemaade i Guiana*), maatte have berørt et saa mærkværdigt Instinkt, hvorpaa Ornithologernes Opmærksomhed allerede 18 Aar tidligere var blevet henvendt. Men Anierne nævnes ikke engang i hans Afhandling, og det er først i *Buffons histoire des oiseaux* at vi atter træffe en selvstændig Skildring af disse Fugles Levemaade. I denne bekræftes Aniernes selskabelige Redebygning og Rugning, og der fortælles, at *Crotophaga Ani*, *l'Ani des savannes*, bygger en Rede af tørre Quiste og Riis, som undertiden er en Fod i Gjennemsnit; der tilføies, at man paastaaer, at Redens Størrelse afpasses efter det Antal Hunner, der ville benytte den, og at man ofte har seet 5 til 6 Hunner i en Rede**).

Der siges ikke fra hvilken Kilde disse Efterretninger ere hentede; derimod nævnes Hjemmelsmanden for en anden og meget udførligere Beretning, som findes i det næste Afsnit, der handler om den anden af de paa Buffons Tid bekjendte Anier, *l'Ani des paletuviers* (*Crotophaga major*). Efter nemlig først i al Korthed at have sagt, at *l'Ani des paletuviers* har samme Levemaade, som den første Art med Undtagelse af, at den (hvad

*) *Observations générales sur les moeurs et les habitudes des oiseaux de la Guiane*, i anden Deel af hans *Memoires pour servir à l'histoire de Cayenne & de la Guiane française*. Paris 1777—78.

**) *Buffon*, Histoire naturelle des oiseaux. Tome VI (1783) p. 480: »ils construisent ce nid avec des buchettes sèches sans le garnir, mais ils le font extrêmement large, souvent d'un pied de diamètre; on prétend même qu'ils en proportionnent la capacité au nombre des camarades qu'ils veulent y admettre, les femelles couvent en société, on a souvent vu cinq ou six dans le même nid.»

allerede Navnet antyder) opholder sig paa andre Steder, tilføier *Montbeillard* (fra hvis Haand Aniernes Historie i det paagjældende Værk hidrører), at han, netop som han havde faaet dette Afsnit færdigt, modtog et Brev fra *Chevalier Lefèvre-Deshayes* angaaende Fuglene paa St. Domingo og deri en vidtløftig Beretning om den, hvorom Talen er*). Efter Bogstaven skulde Skildringern altsaa egentlig gjælde *l'Ani des paletuwièrs*; men denne Art kan Lefèvre ikke have meent; thi den findes ligesaa lidt paa den nysnævnte Æe som andetsteds i Vestindien. Rigtignok er det selv i den nyeste Tid et Par Gange leilighedsviis blevet sagt**); men disse Angivelser hidrøre fra Reisende, som vel have besøgt Sydamerika (men ikke Antillerne, og fortjene neppe Tiltro, da Fuglen ikke nævnes i et eneste af de ældre eller nyere faunistiske Bidrag til Vestindiens Ornithologie***). Det er altsaa klart, at Lefèvre-Deshayes' Beretning er optaget paa urette Sted

*) l. c. p. 482: «Comme je venois d'écrire cet article, j'ai reçu une lettre de M. le chevalier Lefèvre-Deshayes, au sujet des oiseaux de Saint-Domingue, et voici l'extrait de ce qu'il me marque sur celui-ci».

***) *Tschudi*, Fauna peruana, Ornithologie, p. 256.

Schomburgk, R., Reisen in Britishch Guiana. 3 Band. p. 712.

****) *Sloane, H.*, Voyage to the Islands Madera, Barbados, Nieves, St. Christophers and Jamaica. Vol. 2 (London 1727) p. 298.

Brown, P., The civil and natural history of Jamaica. London 1756, p. 474.

Gosse, P. H., The birds of Jamaica. London 1846, p. 286—287.

Vigors, Sketches in Ornithologie, on some species of birds from Cuba, i *Zoological Journal* f. 1827. p. 423.

Ramon de la Sagra, Histoire physique, politique et naturelle de l'isle de Cuba. Ornithologie par *A. d'Orbigny*, Paris 1839, p. 156.

Gundlach, J., Beiträge zur Ornithologie Cubas, i *Journal f. Ornithologie*. B. II—V.

Liste des oiseaux rapportés et observés dans la Republique Dominicaine par M. A. Sallé, i *Proceedings of the Zoological Society of London* P. XXV, 1857, p. 230.

Newton, A. & E., Birds of St. Croix, West Indies, i *The Ibis* for 1859.

Denny, W. A few Remarks on the Geographical Distribution of birds in the West-Indies, i *Ann. Mag. N. H.* Vol. XIX (1847) p. 464.

Jardine, Sir W., Horae ornithologicae Nr. 1; On the History and Habits of *Crotophaga*, i *Ann. & Mag. N. H.* Vol. IV (1840) p. 160 & seqv.

hos Buffon, og at den egentlig skulde havt sin Plads i Afsnittet om *l'Ani des savannes*, *Crotophaga Ani*. Ved denne Afgjørelse kunne vi imidlertid ikke blive staaende. Man har jo nemlig i den nyere Tid tildeels meent, at flere Arter have været sammenblandede under dette Navn, og navnlig har *Swainson* foruden den med fuldkommen Grund udsondrede mexicanske *Ani* (*Cr. sulcirostris* Sws.), som *Brisson* og *Gmelin* mindre rigtigt henførte til den gamle Linneiske Art, fremdeles opstillet en *Cr. laevirostris* og en *Cr. rugirostris*, der ialtfald staae *Cr. Ani* yderst nær*). Medens nu forresten de øvrige Forfattere ikke anføre mere end en Art, og det *Cr. Ani*, fra Vestindien, er *Sir William Jardine* tilbøielig til at erkjende *Swainsons Cr. rugirostris* i den paa *Tabago* forekommende *Ani***), og da man ikke kan benægte Muligheden, at selv meget nærstaaende Arter kunne afvige i deres Redebygning, er det med Hensyn til det Æmne, der her beskæftiger os, ikke uvigtigt at faae afgjort om disse *Swainsonske* Arter virkelig med Grund ere skilte fra den Linneiske Art, og om der virkelig forekommer flere end en Art paa de vestindiske Øer. Hvad det sidste Punkt angaaer, har jeg vel ikke havt Leilighed til at see Exemplarer af *Anien* fra andre Steder i Vestindien end vore Øer, hvorfra *Hr. Apotheker Riise* velvillig have sendt nogle til det Kongelige naturhistoriske Museum; men disse stemme efter *Jardines* Beskrivelse og Afbildning at dømme i Et og Alt med *Anien* paa *Tabago*, og da der ikke er synderlig Sandsynlighed for, at der paa vore smaa Øer skulde findes en anden Art end paa de nærliggende store *Antiller* og navnlig paa *St. Domingo*, vover man vel heller ikke meget ved at antage, at ogsaa den der forekommende *Ani* er den samme som den paa *Tobago*, og at der saaledes

*) *Animals in Menageries*. P. III. *Two Centenaries and a Quarter of Birds*, p. 321. fig. 65, a. b.

**) *Ann. & Mag. N. H.* Vol. IV. (1840) p. 160. Ogsaa i de af *Jardine* og *Selby* udgivne *Illustrations of Ornithology* skal den være optaget og afbildet (pl. 41), men dette Værk har jeg ikke selv kunnet eftersee.

kun findes en Art i Vestindien, til hvilken altsaa alle de derfra hidrørende Beretninger om Aniernes Forplantning skulle henføres. Hvorvidt Jardine har truffet det Rette ved at henføre sin Ani fra Tobago til Swainsons snarere antydede end begrundede *Cr. rugirostris* kan vel neppe med fuld Sikkerhed afgjøres uden ved umiddelbar Sammenligning med dennes Original-exemplar. Men hvis saa er, da er Swainsons Art jo ikke andet end Linnès *Cr. Ani*; thi det er jo netop væsentligst paa den vestindiske Ani at denne Art blev grundet, og dette vil (troer jeg) ogsaa vise sig at være det endelige Resultat. Idetmindste har jeg i Sydbra-silien, hvor Swainson jo siger, at hans *Cr. rugirostris* har hjemme, under et fløeraarigt Ophold ikke truffet mere end en Ani, og denne, hvoraf jeg har kunnet undersøge mange Exemplarer indsamlede i Provindserne Rio de Janeiro og Minas geraes, har jeg efter gjentagne Sammenligninger endeligen ganske maattet opgive at kunne skille fra den vestindiske ved nogen constant Charakter. Navnlig kan der neppe hentes nogen saadan fra Næbbet, som ikke blot forandres betydeligt med Alderen, men hvis Størrelse ogsaa tilfældigen veksler noget hos forskjellige Individer, og medens saaledes Swainsons *Cr. rugirostris* neppe er andet end den ret gamle, stornæbbede *Cr. Ani* Lin., synes hans *Cr. laevirostris* kun at være grundet paa yngre Individer med mindre Næb af samme Art. Ligesom disse 2 Swainsonske Arter formentligen falde sammen med *Cr. Ani*, saaledes kunde det maaskee ogsaa vise sig, at hans *Cr. semisulcata* *) (for strax her at sige det) maa forenes med hans *Cr. sulcirostris*; ialtfald betvivler jeg, at Næb-Furernes Dybde og Antal saavel paa Over- som paa Undernæbbet afgiver en paalidelig Charakter; thi det Kongelige Museum besidder Exemplarer af *Cr. sulcirostris* fra Mexico og Centralamerika, der i den Henseende frembyde kjendelig Forskjel indbyrdes. Men Afgjørelsen af dette sidste Spørgsmaal har forsaavidt mindre Interesse her, som der ikke i det følgende vil blive Tale om denne Art.

*) Two Centenaries and a Quarter of Birds, p. 346 n°. 194.

Vende vi nu tilbage til Lefèvre-Deshayes' Skildring, da er denne den udførligste af alle dem, vi besidde, og naar jeg undtager, at der ikke siges, hvor mange Æg, der findes i hver Rede, vidste jeg næsten ikke nogen nærmere Omstændighed, som ikke omtales. Fremdeles finder Meget af den sin Bekræftigelse i senere Angivelser fra andre Sider; men uheldigviis skjæler Brevskriveren ikke mellem, hvad han selv har seet og hvad han kun beretter efter Andres Fortælling, og at dette sidste dog er Tilfældet i en ikke ubetydelig Udstrækning maa man troe, naar man læser, at han simpelthen kalder Æggene aquamarin-grønne; thi denne Beskrivelse passer kun paa afgnedne og polerede Æg, og havde han nogensinde selv seet de friske Æg i Rederne, vilde han neppe undladt at omtale det hvide Overtræk, som de have, og som jo først maa skræbes af, hvis den blaagrønne Farve skal komme tilsyne*). Det er endog ikke usandsynligt, at en Deel af hans Skildring snarere maa tydes som Raisonnement og Combination, end antages at grunde sig paa egne eller Andres Iagttagelser, og navnlig turde dette være Tilfældet med Hensyn til et vigtigt Punkt, som vi snart skulde omtale nærmere.

Ifølge Lefèvre-Deshayes falder Ani'ens Parringstid paa St. Domingo i Februar Maaned; men om Fuglen lever parviis, eller om en Han samler flere Hunner om sig, vil han ikke afgjøre**). I den følgende Maaned bygge de Rede paa Kaffetræer eller i Buskads og Hækker; Reden forfærdiges af tørre Quiste af forskellige Smaatræer og Buske, indvendig lægges blot nogle bløde Blade, som dog snart visne, og paa dette Underlag lægges Æggene***). Men, siges der et andet Sted i Beretningen, disse

*) *Buffon*, Hist. d. ois. T. VI. p. 485: «ils sont de couleur d'aigue-marine uniforme, & n'ont point de petits taches vers les bouts comme la plupart des oiseaux sauvages»

***) l. c. p. 485: «Il serait assez difficile de dire au juste si toutes les femelles, qui pondent dans le même nid ont chacune leur mâle; il se peut faire qu'un seul mâle suffise à plusieurs femelles».

***) l. c. p. 484: «Ces oiseaux construisent leur nid très-solidement, quoique grossièrement avec des petites tiges de plantes filamenteuses, des

Fugle iagttage en sjelden Forsigtighed, de bedække Æggene med Blade og Græsstraae, altsom de lægges, og tildække dem ligeledes under Rugningen, naar de forlade Reden^{*)}, og denne Angivelse, for hvilken det til Grund liggende vel nærmest er, at man har seet Æggene ligge mere eller mindre lagviis dækkede af Blade, er baade vigtig og, som vi senere skulle høre, forsaavidt vistnok ogsaa ganske rigtig. Iøvrigt skildres Rederne som konstløse og plumpe, meget rummelige og dybe, undertiden mere end 18 Tommer i Gjennemsnit; ogsaa Lefèvre-Deshayes fortæller, at Redens Størrelse tildeels afpasses efter Antallet af de Hunner, der benytte den^{**}). Saasnart en Hun føler Trang til at lægge Æg, begynder den dermed, selv om Reden ikke er færdig, og de øvrige Fugle i Flokken vedblive imidlertid med at bygge Reden større.

Med Hensyn til selve Rugningen fortælles der, at Hunnerne sidde fredelig ved Siden af hinanden i Reden; men at nogle af dem dog, førend de begynde at lægge Æg, søge at indrette sig et særskildt lille med Græsstraae afdeelt Rum hver for sine Æg, blive imidlertid Æggene blandede sammen (hedder det fremdeles), saa udruger en eneste Hun alle de andres Æg tilligemed sine egne, samler dem i en Hob og omgiver dem med Blade, hvorved, (efter Beretningen) Varmen udbreder sig gennem og holder sig i hele Massen^{***}). Det er

branches des citronniers ou d'autres arbrissaux; le dedans est seulement tapissé et couvert de feuilles tendres & qui se fanent bientôt: c'est sur ce lit de feuilles que sont déposés les oeufs; ces nids sont fort évasés et fort élevés des bords, il y en a dont le diamètre a plus de dix-huit pouces: la grandeur du nid dépend au nombres des femelles qui doivent y pondre".

*) l. c. p. 484: „Ces femelles usent d'une précaution, qui n'est point ordinaire aux oiseaux, c'est de couvrir leurs oeufs avec des feuilles et des brins d'herbes à mesure qu'elles les pondent . . . elles couvrent également leurs oeufs pendant l'incubation lorsqu'elles sont obligées de les quitter & c.".

***) See Note *.

***) l. c. p. 484: „elles s'arrangent les unes auprès des autres; quelques-unes cependant avant de pondre, font avec des brins d'herbes une sépa-

navnlig med Hensyn til dette Punkt i Lefèvre-Deshayes' Skildring, at man maa beklage, at hans Ord ingen Oplysning give, om han beretter som Øievidne eller paa anden Haand, thi det er ikke let at fatte, hvorledes en Hun kan forslaae til at dække og udruge alle de mange Æg, som ere lagte i den store Rede af den hele Flok, selv om den til denne Ende tager de ovenanførte Forholdsregler. Hvad der endelig i Slutningen af Brevet siges om Ungernes Opfostring er heller ikke hævet over enhver Invending. Der berettes nemlig, at, naar flere Hunner have ruget i Fællesskab, bringe de alle, den ene efter den anden Føde til hele den unge Familie, og Hannerne hjælpe til med at skaffe Føden; naar de derimod ruge hver for sig, opfostre de deres Unger særskilt dog uden Splid og Iversyge; de bringe dem vechselviis Føde, og Ungerne tage den af alle Mødrene*). Selv om Udtrykket »at ruge hver for sig» kun skal betegne Hunnernes tidligere omtalte Skik undertiden at dele Reden i mindre Rum, saa synes Opfostringen dog i dette Tilfælde efter Ordene paa en Gang at tillægges hver enkelt Hun for sine Unger og dem alle i Fællesskab.

Den næste Forfatter, som omtaler Aniernes selskabelige Redebygning, er *Azara*. Om den mindre af de to i Paraguay forekommende Arter, *el Annó*, *Crotophaga Ani*, siger denne omhyggelige og sandhedskjærlige Iagttager ikke blot, at den lever i Flokke, og at Hunnerne bygge sig en stor fælles Rede for deres Æg, men han bringer fremdeles den overraskende Efter-

ration dans le nid, afin de contenir en particulier leurs oeufs; et s'il arrive que les oeufs se trouvent mêlés ou réunis ensemble, une seule femelle fait éclore tous les oeufs des autres avec les siens; elle les rassemble, les entasse et les entoure de feuilles; par ce moyen la chaleur se répartit dans toute la masse et ne peut se dissiper.

*) l. c. p. 485: . . . » lorsque les mères ont couvé ensemble, elles donnent successivement à manger à toute la petite famille . . . Les mâles aident à fournir les alimens: mais lorsque les femelles ont couvé séparément, elles élèvent leurs petits à part, cependant sans jalousie et sans colère; elles leur portent la bécquée à tour de rôle, et les petits la prennent de toutes les mères.

retning, at denne Art ofte flokker sig sammen med en anden beslægtet Fugl, den saakaldte *Piririgua* (*Cuculus guira* Gm., *Guira cristata* (Sws.)), og at undertiden alle Hunnerne i disse blandede Skarer enes om at bygge Rede, lægge Æg, udruge dem og opfostre Ungerne i samdrægtigt Fællesskab, og da han udtrykkelig fremhæver, at han selv oftere har truffet saadanne Reder, hvori der fandtes Æg af begge Arter*), og rigtigt beskriver disses indbyrdes aldeles forskellige Æg**), kan han ialfald forsaavidt ikke have skuffet sig selv. Han tilføier imidlertid, at dette dog er et mindre hyppigt Tilfælde, og at i Reglen hver Art bygger Rede for sig, men stedse stor nok til at rumme Æggene af alle Hunnerne i samme Flok. Om *Crotophaga major*, som i Paraguay bærer Navnet *Annó-guazu*, siger Azara, at det hedder sig, at ogsaa hos denne Art flere Hunner lægge Æg i en fælles Rede***), men at han ikke selv har seet det.

Den almindelige Anno's Rede beskriver han som bygget af bøielige Quiste, og indvendig udfodret med forskellige Slags Blade; den har sædvanlig sin Plads i høie og tætte Buske og skal undertiden indeholde 20 til 30 Æg. Om dens Størrelse siges Intet, men efter Antallet af Æggene at dømme, kan den neppe antages at have noget særdeles betydeligt Omfang, selv om

*) Azara, Voyages dans l'Amérique méridionale. Tom. IV p. 23: «ces mêmes bandes, composées d'espèces différentes, travaillent souvent ensemble à la construction d'un grand nid, où toutes les femelles déposent leurs oeufs, les couvent jusqu'à ce qu'ils soient éclos, nourrissent et élèvent les petits, comme s'ils étaient de la même espèce. J'ai vu plusieurs de ces nids dans lesquels étaient des oeufs des deux espèces».

**) l. c. p. 25 & 27.

***) l. c. p. 23 & 29. — I sin „System. Übersicht d. Thiere Brasiliens“ (II, p. 254) siger Burmeister rigtignok, at Azara netop forsikrer det Modsatte. Men, skjøndt jeg ikke kan eftersee de af ham citerede „Apuntamientos para la hist. nat. de los pájaros del Paraguay y Río de la Plata“, kan jeg dog neppe betvivle, at han tager Feil heri. I *Somnis* Bearbejdelse af Azaras spanske Original siges Forholdet nemlig begge Gange, det omtales, at være som jeg ovenfor har angivet det; og det ikke rimeligt at den kyndige Oversætter paa to forskellige Steder skulde saa aldeles have misforstaaet Originalen.

den maaskee nok fortjener at kaldes stor i Forhold til Fuglen. Ganske af samme Beskaffenhed er Piririguá'ens Rede**). Om selve Rugningen og Ungernes Opfostring siger Azara i Grunden kun meget lidt. Som vi have seet***) angiver han i Skildringen af Annó'ens og Piririguá'ens mærkelige Sammenhold i al Almindelighed, at alle Hunnerne enes om at ruge og opfostre Ungerne i den fælles Rede; men nærmere Oplysninger mangle ganske, og, skjøndt han selv har truffet begge de nævnte Fugles Reder, er der Intet i hans Beretning, der tyder paa, at han personligen i længere Tid skulde have iagttaget dem og deres Beboere. Ja! den Maade, hvorpaa han udtrykkelig udhæver selv at have seet Reder med Æg af begge Arter gjør det maaskee endog rimeligere at antage, at de Ord, der gaae forud ikke i samme Grad grunde sig paa egen Erfaring. Kun om Piririguá'en meddeler han, dog kun paa anden Haand, en noget mere detailleret Iagttagelse, men selv denne kan, hvor interessant den endog er, neppe siges at give en i alle Henseender fyldestgjørende Oplysning*).

Vieillot, hvis Meddelelser vi nu gaae over til, har, som bekendt, selv været paa St. Domingo; hvis man imidlertid af denne

*: l. c. p. 25.

***) Da der ikke vil blive Leilighed til i det Følgende atter at komme tilbage til denne Fugl, skal jeg her i Forbigaaende bemærke, at Azara ikke er den Eneste, der tillægger den en selskabelig Redebygning, men at en lignende dog rigtignok løselig Angivelse findes i *Spix's* og *Martius'* Reise in Brasilien I, 325: „oder Banden von immer beweglichen, gehaubten Anus (*Cuculus guira*), dicht auf Zweigen zusammensitzend, unter lärmenden Gekrächse ihr gemeinschaftliches Nest voll grünmarmorirter Eier vertheidigen.“ At den tillige undertiden deler Rede med den almindelige Annó har derimod kun Azara iagttaget.

****) *Azara*, Voyages & c. IV. 24: „Un homme, très-digne de foi, m'a assuré qu'ayant pris une nichée de piririguas, il laissa vivre les petits en toute liberté dans sa maison, où ils se plaisaient tellement, qu'ils se promenaient et volaient dans le jardin, parcouraient la maison et entraient, partout sans la moindre crainte, comme les animaux domestiques les plus familiers. Quand ils eurent un an d'âge, ils construisirent tous ensemble un nid dans une grande caisse, ils y firent leur ponte et y élevèrent une nouvelle famille.“

Omstændighed lod sig forlede til at regne paa hos ham at træffe nye og selvstændige Iagttagelser, vilde man skuffes i sin Forventning. Thi om han end forresten skildrer Aniernes Leve-maade som Øievidne*) er dog Alt hvad han saavel i *Encyclopedie methodique* som i *Gallerie des Oiseaux* meddeler om Rugeforholdene, hverken Mere eller Mindre end Uddrag af Lefèvre-Deshayes' forhen omtalte vidtløftige Beretning, af hvilken han endog oftere ordret har aftrykt hele Sætninger**). Det er derfor heller ikke nødvendigt at opholde os ved hans Angivelser, kun maa jeg bemærke, at skjøndt han, som sagt, har taget hele sin Skildring af Rugeforholdene fra Buffons *Histoire des Oiseaux*, har han dog, (i Modsætning til sin Kilde) i begge sine Værker knyttet den til l'Ani des savannes***) og ikke til l'Ani

*) *Gallerie des oiseaux* p. 36.

***) Man sammenligne saaledes:

Buffon: »Ces oiseaux construisent leur nid très-solidement, quoique grossièrement . . .»; *Viellot*: »Les Anis construisent leur nid très-solidement, quoique grossièrement«. (*Encycl. meth. Orn.* III, p. 1356).

Buffon: »la plus pressée de pondre n'attend pas les autres, qui agrandissent le nid, pendant qu' elle couve ses oeufs«. Ordret samme Sætning findes hos *Viellot* paa det nys anførte Sted.

Buffon: »une seule femelle fait éclore les oeufs étrangers avec les siens; elle les rassemble, les entasse et les entourent de feuilles, afin que la chaleur se répartisse sur toute la masse, et ne puisse se dissiper«. Ordret det Samme gjentager *Viellot* i *Gallerie des oiseaux* p. 34.

***) Jeg vil benytte Leiligheden til at gjøre opmærksom paa en besynderlig Forvexling i *Gallerie des oiseaux*. Den Afbildning, som *Viellot* der har givet af *l'Ani des Savannes* (pl. 43) forestiller nemlig øiensynligt ikke denne Fugl, men tværtimod *Crotophaga major*. Næbbets hos denne sidstnævnte Art saa karakteristiske Form, de svage Længdefurer, hvormed det er forsynet, den stærke, i Grønt og Violet spillende Metalglands, der er udbredt over Ryggen og Vingerne, kort alle Artens fremtrædende Eendommeligheder ere fuldkommen tro gjengivne paa Tegningen. Det eneste, man maaskee kan bebreide den, er, at den fremstiller Fuglen noget mindre, end den virkelig er; men tillige svarer den endnu mindre, ogsaa hvad Størrelsen angaaer, til *Crotophaga Ani*. Men om end Afbildningen saaledes fremstiller en anden Art end den, hvis Navn den bærer, er der paa den anden Side ingen Grund til at troe, at Forvexlingen skulde strække sig videre, og at ogsaa *Viellots* korte Beskrivelse skulde være udkastet efter den større Art; thi den Størrelse, han tillægger sin Ani

des paletuviere, om hvilken han kun i al Korthed siger, at flere Hunner lægge Æg i samme Rede. Allerede han har altsaa erkjendt, at der var indløbet en Forvexling i Buffons Værk, og det er vel netop hans Ophold paa St. Domingo, der har lært ham, at en fra denne Øe kommende Beretning ikke kunde gjælde den større Art; men der var ingen Anledning for ham til at give nogen yderligere Forklaring i den Henseende, da han overhovedet ikke omtaler at have laant sin Fremstilling andetsteds fra. Vi kunne imidlertid ikke forlade Vieillot uden at omtale en Angivelse, der vel ikke findes i hans egne Værker, men dog middelbart skyldes ham, og som ganske vist vilde have sin Betydning, dersom man ubetinget kunde stole paa den. I den Udgave af Buffons Værker, som *Sonnini* har besørget, har denne nemlig i Capitlet om Anierne i en Note meddeelt, hvad Vieillot havde fortalt ham om den paa St. Domingo forekommende Art, og deriblandt da ogsaa, »at Rederne skulle støde tæt op til hinanden, og at Hunnerne uden Forskjel udruge saavel deres egne Æg som deres Naboers *).» Man feiler vel neppe, naar man antager, at Udtrykket »Rede« er brugt i en anden Betydning end den sædvanlige, og at der med disse Ord menes det Samme, som Lefèvre-Deshayes har villet udtrykke, naar han siger, at Anierne undertiden danne særskildte Rum inden i Reden, hver Hun for sine Æg. Men har Vieillot ogsaa virkelig selv seet, hvad han har fortalt *Sonnini*, eller ere ikke snarere hans Ord ligesom vel ogsaa den lignende Angivelse hos Lefèvre-Deshayes, kun at betragte som begges Opfatning af et blandt Øens farvede Befolkning udbredt Sagn? Det sidste forekommer mig det Rimeligste; thi i modsat Fald vilde han dog vel neppe i sine egne Skrifter indskrænket sig til kun at afskrive Lefèvre-

des Savannes (13½ Tomme) udelukker al Formodning om, at han kunde have *Crotophaga major* for sig.

*) *Buffon*, Ed. *Sonnini*, vol. LIV, p. 150, Note: «Les nids se touchent; les femelles couvent indistinctement leurs propres oeufs et ceux de leurs voisines.»

Deshayes, især da Noten hos Sonnini er saa lidet klar, at den vel kunde gjøre en udførligere Fremstilling ønskelig. Men, hvis han ikke selv har seet disse »hverandre berørende Reder«, er det et Spørgsmaal, om han ogsaa har forstaaet de Fortællinger, han hørte, rigtigt, og det er ikke umuligt, at en ganske anden Fordeling af Æggene i flere Hobe i samme Rede, som jeg senere kommer til at omtale, er den egentlige Kjerne i den Fortælling, Vieillot har hørt.

Med den næste Beretning, den som *d'Orbigny* har meddeelt i *Ramon de la Sagra*s store Værk over Cuba, synes det næsten at forholde sig ligesom med den forrige; ogsaa den maa vist betragtes mere som et Udtog af ældre Angivelser end som en Frugt af nye og selvstændige Iagttagelser. Vi møde her atter Lefèvre-Deshayes' Bemærkning, at undertiden en af Hunnerne allerede begynder at lægge Æg, inden Reden er færdig, og at de øvrige da vedblive med at bygge den større; og jevnsidehermed beskrives Rederne væsentlig ligesom i Sonnini's nysomtalte Note, idet ogsaa *d'Orbigny* siger, at de overordentlig store og flade Reder støde tæt op til og berøre hinanden*). Vil man nu spørge, hvorfor man i disse Ord ikke ligesaa gjerne kan see en paa en selvstændig Iagttagelse begrundet Stadfæstelse af Sonnini's Angivelse, som en simpel Gjentakelse, saa troer jeg at det ved nærmere Overveielse vil vise sig vanskeligt at opfatte dem paa den første Maade. Det maa nemlig erindres, at *d'Orbigny* selv ikke har besøgt Cuba; forsaavidt som hans Angivelser om Ani's Levemaade skulle støtte sig til egne Iagttagelser, kunde det altsaa kun være til dem, som han maatte have fundet Leilighed til paa sine Reiser i Bolivien, i Moxos, Chiquitos og Chaco. I det af alle disse Provindser omgivne

*) *Ramon de la Sagra*, Histoire physique, politique et naturelle de l'isle de Cuba. Ornithologie par *Alcide d'Orbigny*. Paris 1839, p. 156: »et construisent, sans se quereller, des nids énormes, plats, disposés de manière à se toucher«.

Paraguay [har jo imidlertid Azara indhentet sine Efterretninger om Aniernes Redebygning, og denne saa paalidelige og nøiagtige Forsker siger udtrykkelig, at han selv har seet flere af disse Fugles Reder. Men den Beskrivelse, han giver af dem, omtaler ikke med et Ord den særegne Bygningsmaade, som d'Orbigny og før ham Sonnini paa Vieillots Autoritet, tillægger dem, og som han dog sikkert ikke vilde have undladt at omtale, hvis de Reder, han havde seet, havde været byggede paa samme Maade; og vilde man endog antage, at Anien byggeren ganske anden Rede paa Antillerne end i Paraguay, maatte dog ialfald de Reder, som d'Orbigny selv kan have seet, sikkerlig være af samme Slags som den sidstnævntes.

De Forfattere, med hvilke vi hidtil have beskæftiget os, have været enige i at tidlægge Anierne selskabelige Reder og Rugning.

Vi træffe den modsatte Anskuelse fastholdt i en ret udførlig, paa langvarig Iagttagelse begrundet Skildring af den paa Tobago levende Anis Levemaade, som *Sir William Jardine* har modtaget fra en Correspondent paa denne Øe, Herr *James Kirk*, og meddeelt i en Notits: »*on the History and Habits of Crotophaga*« i 4de Bind af *Annals and Magazine of Nat. Hist.* Kirk siger nemlig, at han vel veed, at man vil have iagttaget, at Anierne bygge en fælles Rede, i hvilken mange Hunner lægge deres Æg, men at han ikke fæster Lid til denne Fortælling, om han end ikke har tilstrækkelig Grund til ganske at afvise den*). Thi uagtet der ere Anier i hundredevis paa Tobago, er det dog en Sjeldenhed at finde en Rede; flere Aar søgte han forgjæves, og det var først i 1837, i Begyndelsen af October, at det endelig lykkedes ham at finde en. Den sad i en Greengaffel paa et

*) l. c. p. 166. »I have heard it observed that these birds make one general nest, and that numbers of them contribute in adding to the stock of eggs; this I cannot contradict, but do not credit. On this point I am not sufficiently informed«, & c.

Limatræ, der var overgroet med Mistler og stod omtrent 15 Fod fra Døren paa en Plantage-Negers Huus. Negeren fortalte, at en Flok Anier samledes paa og omkring Træet Morgen og Aften, og Kirk bestræbte sig flere Gange for at iagttage dem uden dog at kunne opdage Noget af Betydning. Ni Dage irad tog han daglig et Æg af Reden, og den 10de Dag fandt han den liggende med 2 ituslagne Æg ved Foden af Træet. Den var kunstløs bygget af grovt Materiale, hovedsagelig smaa Quiste og Pinde og manglede ganske enhver blød Udfodring*). I Slutningen af samme Maaned opsporede han en anden Rede, der var bygget ganske som forrige, men denne Gang i et temmelig høit Træ, som dog ligeledes var overvoxet med Slyngplanter; den blev ladt i Fred, og der blev lagt fem Æg i den, af hvilke der udklækkedes 2 Unger**). Det er navnlig paa Grund af hvad han i disse 2 Tilfælde har iagttaget, at Kirk er tilbøielig til at antage Fortællingen om Aniernes fælles Redebygning og Rugning for ubegrundet; for at skaffe endnu mere afgjørende Beviser bestræbte han sig imidlertid for at finde flere Reder; det

*) I. c. »I however fortunately fell in with one last year, in the beginning of October (1837). It was built in the fork of a lime tree, covered with a thicket of misseltoe vine, and situated within fifteen feet of the dwelling-house door of one of our labourers. His description went to say that towards evening and morning a flock of the birds used to assemble upon the tree and in its vicinity, where they kept up a considerable noise. I made it my study to watch them on several occasions, but was unable to gather anything of importance. I robbed the nest of one egg daily to the amount to nine, and on my tenth visit found the nest with two broken eggs lying at the root of the tree. It was rudely constructed of coarse materials, chiefly small sticks, with the more pliable portions placed inside, but was totally destitute of any soft substance as a lining.

**) I. c. »Another nest was discovered towards the end of the same month, constructed in a similar manner, but placed on this occasion on a pretty high tree, also covered with a creeping vine; this being left undisturbed five eggs were laid, from which two young birds were produced. From what I have observed in these two instances I am inclined to believe that the report of their uniting in the construction of the nest and their hatching in concert is erroneous, but I shall endeavour ere long to procure more information when I shall again address you«.

lykkedes ham ogsaa i Marts 1840 at opdage en tredie, som kun indeholdt 7 Æg og forsaavidt bestyrkede ham i hans Anskuelse. Han tog imidlertid Reden bort uden at iagttage den i længere Tid, og dette Tilfælde beviser derfor neppe saa meget, end sige mere end de tvende første*). I en Fortsættelse af den lille Afhandling, i hvilken Jardine har meddeelt Hr. Kirks Iagttagelser, har han fremdeles som et Tillæg til disse offentliggjort nogle Oplysninger om Anier-nes Forplantningsforhold, som *Robert Schomburgk* havde samlet paa sin første Reise i Guiana og nedskrevet til Jardines Brug**). Schomburgk omtaler i disse Notitser 2 Arter; den ene er den store Ani, *Crotophaga major*; i den anden mener han at erkjende netop den samme Art, som Jardine havde faaet fra Tobago. Med Hensyn til denne sidste deler han Kirks Mening, at den ikke bygger nogen selskabelig Rede, derimod troer han, at *Crotophaga major* gjør det; i begge Tilfælde støtter han sig imidlertid ikke til egen Erfaring, men kun til hvad han har kunnet erfare af Indianerne, som paa hans Spørgsmaal derom stedse svarede, at de kun fandt 5 til 7 Æg i den mindre Arts Rede, men at der i den størres Rede findes saamange, »at de fylde en heel Calabaça«, hvorhos en af de Macusi-Indianere, som Schomburgk havde taget med sig til London, tillige fortalte engang at have seet tre Fugle af den store Art (som i hans Sprog kaldes *Woworima*) sidde i samme Rede, og paa Schomburgks Spørgsmaal om, hvormange Æg der da fandtes i denne Rede, angav Tallet ved at pege paa sine Fingre

*) l. c. p. 167: »Since my account of the *Crotophaga's* manner of breeding, as reported in my last, I have had an opportunity of further corroboration by the examination of another nest with seven eggs, taken from a thicket of shrubs and vines about 6 feet from the ground. The nest, as I have already observed, is of such rude manufacture, that I could not forward it without enclosure in a parcel to prevent the falling asunder;» & c.

**) l. c. p. 318 seq.

og Tæer. Ligesaa lyder den *ynge Schomburgks* Udsagn*) (som maaskee rigtigst omtales her i Sammenhæng med Broderens, om end den chronologiske Orden, hvori de forskjellige lagtageres Meddelelser iøvrigt anføres, derved brydes), kun antager han ikke 2, men 3 Ani-Arter i Guiana, idet han foruden den store Art vil have fundet 2 mindre, baade en »*C. rugirostris*« og en »*C. Ani*«, af hvilke han dog kun har hjembragt den sidste**). Hvad *Crotophaga major* angaaer, synes han ligesom Broderen kun at have Indianer-Udsagn at støtte sig til, og hvad han paa forskjellige Steder af sit Reiseværk siger om dens Redebygning er ialfald ikke tydeligt og synes næsten at tilstede en forskjellig Forklaring***). Derimod siger han udtrykkelig, at han selv har truffet *Crotophaga Anis* Rede og fundet Indianernes Paastand, at den kun indeholder 5—7 Æg, bekræftet****).

I den udførlige Skildring, som *Gosse* i sit fortræffelige Værk om Jamaicas Fugle †) har givet af den der paa Øen forekommende Ani, *Crotophaga Ani* Lin., har han naturligtviis ogsaa omtalt dens Redebygning. Han siger, at det er den almindelige Mening overalt paa Øen, at den bygger en selskabelig Rede, og at hans Medarbejder *Hill* har meddeelt ham, at om-

*) *Richard Schomburgk, Reisen in Britisch Guiana.* Berlin 1845—48. 1ster Bd. p. 73, 2ter Bd. p. 159, 3ter Bd. p. 712—713.

**) *Reisen in Br. Guiana*, III, 712—713.

***) I 2det Bind p. 159 fortælles der saaledes, at Indianerne paastaae, at kun denne Art bygger en selskabelig Rede, men at *C. rugirostris* og *Ani* ikke have denne Skik, og der tilføies derpaa: »die grossen gemeinsamen Nester der *Crotophaga major* enthalten oft 20—30 weisse oder grünlichweisse Eier von $1\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{2}$ Zoll Länge.« I 3die Bd. p. 713 siger Forfatteren derimod om samme Art (idet han tillige henviser til det allerede citerede Sted): »Sie bauen ihr Nest in kleine dornige Bäume und zwar auf eine gemeinsame Unterlage so dicht aneinander, dass man diese für einen gemeinschaftlichen Brutort halten könnte.« Hvilken af disse Angivelser skal man nu holde sig til?

****) *Reisen in Brit. G.* II, 73.

†) *The birds of Jamaica.* London 1847. S. 286—287.

trent et halvt Dusin forene sig til at bygge en fælles Rede, der kan rumme dem alle, samt at de med stor Omhu besørge Rugningen og aldrig forlade Reden uden at tildække Æggene med Blade for at de ikke skulle afkjøles*). Nogen afgjørende personlig Erfaring har Gosse ikke havt Leilighed til at gjøre; men den eneste Gang, han selv har truffet en Rede, vare Forholdene dog saaledes, at de snarere talte for end imod en selskabelig Redebygning. En Ani-Rede, som han fandt i Juli Maaned paa et Guazuma-Træ, og som dannede en stor huul Klump af i hinanden flettede Qviste indvendig udfodret med Blade, indeholdt nemlig foruden 8 hele Æg desuden Skallerne af mange flere, ligesom der ogsaa vare omstrøede Æggeskaller paa Jorden under Træet**).

Blandt de Beretninger, som hidtil have beskæftiget os, er der ingen fra Brasilien; en slig har man imidlertid i de seneste Aar faaet fra *Burmeister*, som først i *Cabanis' Journal für Ornithologie****) og senere i sin *Systematische Uebersicht der Thiere Brasiliens*†) har meddeelt, hvad han paa sin Reise i Provindserne Rio de Janeiro og Minas geraes har kunnet bringe i Erfaring om Forplantningsforholdene hos den mindre af de derværende Arter, *Crotophaga Ani* Lin. Efter hans Erfaringer ruge disse Fugle i Brasilien ikke flere i Selskab i samme Rede, saaledes som de efter Azaras Sigende gjøre i Paraguay; ikke blot har han aldrig hørt Brazilianerne tillægge dem en slig Ruge-

*) l. c. p. 287: »Some half-a-dozen of them together build but one nest, which is large and capacious enough for them to resort to in common, and to rear their young ones together. They are extremely attentive to the business of incubation, and never quit the nest, while sitting, without covering the eggs with leaves, to preserve them of an equal temperature.«

**) l. c.: »In July I found a Blackbirds' nest in a Bastard Cedar (*Guazuma*) it was a rather large mass of interwoven twigs lined with leaves. Eight eggs were in the nest, and the shells of many more were also in it, and scattered beneath the tree.«

***) Erster Jahrgang, 1853, S. 174.

†) Zweiter Theil, 1ste Hälfte (1856) p. 155.

maade*), men to Ani-Reder, som bleve ham bragte, hvoraf den ene blev funden af hans egen Søn, vare kun af middelmaadigt Omfang og indeholdt hver kun 5 Æg**). Da der efter den Beskrivelse, som Burmeister giver af Æggene, ingen Tvivl er om, at han jo har havt Ani-Æg for sig, maatte vel allerede Fundet af disse Reder ansees for nogenlunde tilstrækkeligt Beviis, hvis man *ubetinget* turde stole paa, at Æg og Reder hørte sammen. Men det er et Spørgsmaal, om man tør det; thi efter hvad Burmeister siger, vare Rederne byggede af visne bløde Plantedele samt indvendig udklinede med Leer***), altsaa væsentlig forskjellige fra de af alle andre Iagttagere beskrevne Ani-Reder, og man maa derfor enten antage, at Anien uden nogen synlig Nødvendighed bygger sin Rede af andet Stof og paa anden Maade i Brasilien end andetsteds, hvad der just ikke er meget sandsynligt, eller at der med Hensyn til Burmeisters Reder er indløbet en eller anden Misforstaaelse eller Forbytning, som berøver hans Angivelse dens Beviiskraft.

*) Burmeister er tilbøielig til at forklare den Forskjel, som han mener der er i Aniernes Redebygning og Rugemaade i Brasilien og i Paraguay derved, at de skulle være mere udsatte for Forstyrrelse i det første end i det sidste Land. Jeg troer ikke, at denne Forklaring er heldig. I Guiana, hvor Warrau- og Arrawak-Indianerne oplede den store Anis selskabelige Reder og borttage Æggene, har jo denne Art ikke ladet sig forstyrre i sin vante Redebygning; og i det indre Brasilien og selv i de af Burmeister bereiste Egne er det kun høist sjældent og aldeles tilfældigt, at Nogen bryder sig om at lede efter Fuglereder; Anien er der sikkert ikke mere end i Paraguay udsat for at foruroliges. Derimod har han Ret i, at Brasilianerne ikke synes at vide Noget om en selskabelig Redebygning hos Anien; jeg har, ligesaa lidt som Burmeister, kunnet faae nogen Oplysning i den Henseendē; men jeg betvivler saameget mere, at man deraf tør slutte, at en sliq Redebygning heller ikke kan finde Sted, som de Svar, jeg fik paa mine Spørgsmaal i den Anledning, stedsē viste mig, at de Adspurgte overhovedet aldrig havde bekymret sig om eller lagt Mærke til denne Fugls Reder.

***) Saaledes angives det i »System. Uebersicht«; i Journ. f. Ornith. siges der derimod kun at have været 4 Æg i den ene Rede.

****) System. Uebers. I. p. 255: »Sein Nest war aus trocknen, weichen Pflanzentheilen gebaut, inwendig aber mit Lehm ausgefüllert.«

Om den paa Cuba forekommende Ani, der (som alt bemærket) efter al Sandsynlighed er den samme som den paa de øvrige vestindiske Øer, altsaa den ægte *Crotophaga Ani* Lin., har *Dr. Gundlach* i de seneste Aar meddeelt nogle faa Oplysninger^{*)}. Han har fundet Reder i Maanederne Mai, Juni og September og stadfæster den Skildring, som d'Orbigny har givet af Rugeforholdene^{**}), uden imidlertid at gaae ind paa nogen selvstændig Fremstilling. Dog tilføier han, at han engang har fundet en Rede med 19 Æg, som vare fordeelte i to Lag, af hvilke det underste var fuldstændigt skjult under et Lag Urter, hvorpaa atter Resten af Æggene laa, og denne Iagttagelse har, som det senere vil vise sig, sin særegne Interesse.

Den næste paa egne Iagttagelser støttede Meddelelse om en Ani-Arts Forplantnings-Forhold, der bliver at omtale, skyldes *H. de Saussure*^{***}), som paa en Reise i Mexico har havt Leiltghed til at see den der levende Arts Rede og mener fuldkommen at kunne stadfæste, hvad *Montbeillard* har berettet om disse Fugle. »Anierne,« siger han, »ruge selskabeligen i Mexico som paa Antillerne,« og dette Udsagn har saamegen mere Interesse, som den mexicanske Ani er en fra de tidligere omtalte meget forskjellig Art, *Crotophaga sulcirostris* Sws., om hvis Rugeforhold der, saavidt mig bekjendt, tidligere aldeles Intet var oplyst. Desværre indskrænker Hr. de Saussure sig næsten til kun at angive dette Hovedresultat af sin Efterforskning. Iøvrigt siger han blot, at de store Reder ere byggede af tørre Qviste, Barkstumper, Fjær og desl., samt at den, som han selv har un-

*) *Beiträge zur Ornithologie Cubas*, i *Journal für Ornithologie*, IV. Jahrg. (1856.) S. 105.

***) Grunden til, at *Dr. Gundlach* anfører navnlig d'Orbigny's Fremstilling fremfor nogen anden af de tidligere Skildringer af Aniernes selskabelige Redebygning, skjøndt den ikke mere end disse støtter sig til Iagttagelser paa Cuba selv, ligger vist kun i, at han overhovedet betragter sine ornithologiske Bidrag som Tillæg til den nævnte Forfatters Arbeide over Cubas Fugle i *Ramon de la Sagras* store Værk.

****) *Observations sur les moeurs de divers oiseaux du Mexique* (Extrait de la Bibliothèque Universelle de Genève. Archives. 1858). p. 49.

dersøgt, ikke var deelt i flere Rum eller mindre Reder, saaledes som det (efter Montbeillard) undertiden skal være Tilfældet. Men hvor stor den var, hvormange Æg, der var i den, hvorledes disse laae, om han traf Fuglene i eller ved Reden, om han endelig havde Leilighed til at holde Øie med denne i længere Tid, siges ikke.

Den sidste paa selvstændig Jagttagelse grundede Oplysning, som endnu staaer tilbage at omtale, gjælder, ligesom de allerfleste af de foregaaende, *Crotophaga Ani* og er meddeelt af Hr. A. Newton i den værdifulde Afhandling om Øen St. Croix's hidtil saa lidet bekjendte Fuglefauna, som han i Forening med sin Broder, Hr. E. Newton, har offentliggjort i det ny ornithologiske Tidsskrift »*The Ibis*«.*) Hr. A. Newton blev under sit Ophold paa St. Croix den 18de Juni 1857 gjort opmærksom paa en Ani-Rede, der var bygget paa nogle unge Skud, som i en Høide af 5 Fod fra Jorden skjøde frem af en stor Tamarinde-stamme, til hvilken Reden lænede sig. Det var saa at sige kun en Samling af Pinde og Qviste, men den var stor og dyb og tildeels fyldt med vissent Løv, mellem hvilket Hr. Newton opdagede 14 Æg. Den 23de s. M. besøgte han Reden paany og fandt da 9 Æg i den, af hvilke han borttog 2; den 26de var der kun 4 Æg tilbage, formodentlig var den i Mellemtiden bleven plyndret af Negerdrengene; den 2den Juli var Antallet af Æggene atter steget til 8, men faa Dage senere fandt han Reden ødelagt. At Æggene skulde være forsætlig dækkede med de visne Blade, var der efter Hr. Newtons Mening Intet, der tydede paa; men det var øiensynligt, at den var flere Hunners fælles Eiendom.**)

*) Vol. 1, London 1859. I dette i forrige Aar begyndte, af Hr. P. L. Selater udgivne Tidsskrift tør man hilse et Foretagende, som lover at bliver af stor Betydning for Ornithologiens Fremskridt. Der er vel neppe noget Sted, hvor et slikt Tidsskrift kunde udgives med større Udsigt til i Sandhed at blive, hvad dette lover at være: et Organ for »almindelig Ornithologie,« end netop London, og Indholdet af de første 5 Hefter viser nolsom, hvor godt Udgifveren forstaaer at drage Fordeel af de heldige Betingelser, hvorunder han kan virke.

**) I. c. n° 2 (April 1859) p. 148—149.

Ville vi nu, efter saaledes at have kastet et Blik paa de forskellige Beretninger om Aniernes Forplantningsforhold, i Korthed fremstille det Udbytte, de give, og gjøre Rede for hvad og hvormeget, der kan siges at være blevet oplyst ved dem, saa

1. foreligger der altsaa Angivelser om Redebygningen og Rugeforholdene hos enhver af de tre Arter, som jeg troer, at der for Tiden er Grund til at antage, *Cr. major*, *Ani* og *sulcirostris*.

2. Den første af disse ere Alle, der omtale den, enige i at tilskrive en selskabelig Redebygning, men Ingen kan med Hensyn til den tale af egen Erfaring; alle maae de indskrænke sig til at gjengive de Fortællinger, som de have hørt af Befolkningen i de Lande, hvor den findes. Om den anden af dem haves kun en Beretning, der imidlertid støtter sig til en personlig Erfaring og tillægger ogsaa denne Art det tidnævnte selskabelige Instinkt. Hvad den sidste Art angaaer, da staae de forskellige Angivelser lige stik mod hinanden, og selv om der virkelig var flere Arter sammenblandede under dette Navn (hvad jo Nogle mene), maa man dog ikke haabe at kunne hæve Modsigelsen ved at henføre alle bekræftende Beretninger til en og alle benægtende til en anden af disse forvexlede Arter. Thi der kan ialfald neppe være synderlig Tvivl om, at det jo er nøiagtigt den samme Form, som efter Azaras Iagttagelser i Paraguay bygger en selskabelig Rede, men ikke gjør det i Brasilien efter Burmeisters Erfaringer, og det er ligeledes utvivlsomt ganske den samme Art, om hvilken Lefèvre-Deshayes og Jardines Hjemmelsmand, Hr. Kirk, udtale sig i modsat Retning.

3. At der ialtfald i enkelte Tilfælde kun findes et middelmaadigt Antal Æg i *Cr. Anis* Rede, som imidlertid ruges og udklækkes, har Hr. Kirks uforkastelige Erfaring unægtelig godtgjort, men mere beviser den heller ikke; og forresten støtter Benægtelsen af denne Arts selskabelige Redebygning sig kun til Iagttagelser af tvivlsomt Værd eller til Befolkningens Udsagn i nogle af de Lande, hvor den har hjemme.

4. Paa den anden Side ville paalidelige Iagttagere have fundet

saamange Æg i denne Arts Rede, at der maa have været flere end en Hun om at lægge dem, og dette viser ialtfald, at der er noget Særegent ved denne Arts Forplantning. Men det maa vistnok indrømmes, at der for Tiden heller ikke lader sig sige meget mere, og at næsten alle nærmere Omstændigheder herved kun ere lidet tilfredsstillende oplyste; navnlig har endnu Ingen i længere Tid daglig og nøie iagttaget en slig med mange Æg fyldt Ani-Rede og de Hunner, der benyttede den; og dette gjælder da ikke mindre med Hensyn til de tvende andre Arter, *Cr. major* og *sulcirostris*.

Til denne Fremstilling af det Væsentligste af hvad der hidtil er blevet bekjendt om disse Fugles Forplantning skal jeg nu tillade mig at føie et Par Oplysninger om *Crotophaga Ani's* Reder paa vore vestindiske Øer. For nogle Aar siden havde Hr. Apotheker *Rüse* i St. Thomas sendt det Kongelige naturhistoriske Museum en Fuglerede med Æg (hvilken jeg herved tillader mig at forevise), og ledsaget den med den Oplysning, at han havde faaet den fra St. Jan, at den tilhørte de saakaldte »sorte Papegøier, hvis Hunner have den Skik flere i Tallet at lægge Æg i samme Rede«, og at navnlig alle de 24 Æg, der vare i den tilsendte Rede, havde været i den, da den fandtes.

Da jeg i denne Sommer tog Reden frem for at opstille den i Museet, viste et Blik paa Æggene strax, at det virkelig var Ani-Æg, og den meget flade, ukunstlede Rede, som var løst bygget af forskjellige Slags tynde Qviste, indvendig fyldt med Blade af 2 *Anona*-Arter og 13 til 14 Tommer i Gjennemsnit, svarede saa godt til Beskrivelserne af Aniens Rede, at der forsaavidt ingen Grund var til at frygte for, at Rede og Æg ikke skulde høre sammen. Derimod vakte Misforholdet mellem Æggenes Antal og Størrelsen af Redens indre Huulhed endeel Betænkelighed hos mig; det indre Rum har nemlig kun en Vidde af omtrent 7 Tommer, og de 24 Æg kunne kun faae Plads ved at ligge opstablede ovenpaa hinanden, saa

at det ikke synes muligt, at de paa denne Maade kunne ud-
ruges. Paa den anden Side syntes Intet at tyde paa, at Reden oprin-
delig havde været dybere, og det faldt mig derfor ind, om ikke Hr.
Riise muligviis kunde være blevet skuffet med Hensyn til det sidste
Punkt i hans Angivelse, og om ikke de 24 Æg kunde være samlede
fra flere Reder. Jeg tilskrev ham altsaa i Efteraaret mine Betænke-
ligheder, gjorde ham opmærksom paa, hvilke Omstændigheder det
især kom an paa at faae opklarede, og bad ham skaffe mig den
Underretning, han kunde, om Aniens Rede og Rugeforhold.

Hr. Riise opfyldte med stor Velvillie min Anmodning, og
samlede fra forskjellige Kilder flere Oplysninger og Iagttagelser,
som han havde den Godhed at meddele mig, og som ganske
vist ikke savne Interesse eller Betydning.

Med Hensyn til den tidligere sendte Rede gav han mig
den Forsikkring, at der ingen Tvivl kunde være om, at den jo
var ægte og var fundet med alle de Æg, der vare i den; den
var maaskee bleven lidt sammentrykt ved Indpakningen, men
kunde derved kun være blevet ubetydelig mindre end den
oprindeligt havde været. Han havde selv for nogle Aar siden
paa St. Croix fundet en Ani-Rede i et Acacietræ i lidt mere
end Mands Høide, der havde ganske samme Udseende som
Reden fra St. Jan; taget den ned og undersøgt den havde
han imidlertid ikke; senere havde han selv ingen flere seet,
og kunde derfor af personlig Erfaring ikke give yderligere
Underretning. Derimod havde han forhørt sig hos en Neger,
som tjener ham, og som har et særdeles aabent Øie for
og paa sin Viis megen Kjendskab til Øernes Dyr. Denne havde
kun undersøgt en Ani-Rede, og den havde været henimod
tre Qvarteer i Gjennemsnit med en indre Huulhed omtrent af
en Hattepuls Vidde, var bygget af tørre Qviste ganske som
den her foreviste Rede, og indvendig forsynet med et Lag
af visne Blade og *Tillandsia usneoides**). Den indeholdt 16 til

*) Eller, som han karakteristisk udtrykte sig, med den Slags Væxter, »der
hænge ned fra de store Træers Grene, ligne en gammel Mands Skjæg
og bruges til at stoppe Madratser med.»

18 Æg, der havde ligget ved Siden af, men ikke ovenpaa hinanden, men Negeren tilføiede, at han havde hørt af sine Kamerater, at de undertiden fandt Reder med mange flere Æg. Der var kun floiet en Fugl bort fra Reden, da han nærmede sig til den, men paa de omkringstaaende Træer havde der sidet en 20 til 30 Stykker, skjøndt der ingen flere Reder var at finde i Nærheden.

Fremdeles adspurgte han en anden af sine Folk, der er fra St. Croix, og som paa denne Øe oftere havde fundet Reder af »the Black-Witch« (som Fuglen kaldes paa vore vestindiske Oer), sædvanlig i Tamarinde- eller Thibet-Træer (*Acacia lebbek* Willd.). Denne Mands Beskrivelse af Redens Størrelse, Materiale og Bygning stemmede ganske med den, som hans Kamerat havde givet af den ene Rede, han havde seet, saa at det er unødvendigt at dvæle ved den; men han tilføiede, at Æggene laae lagviis i Rederne, skilte ved mellemliggende Lag af visne Blade, sædvanlig 10 til 12 i hvert Lag, at det øverste Lag ikke var tildækket med Blade, og at Rederne sædvanlig havde indeholdt hver omtrent 50 Æg. Heller ikke han havde seet mere end en Fugl flyve fra Rederne, men bemærkede ligesom den forrige Neger, at der stedse vare flere i Nærheden.

Endelig har Hr. Riise ogsaa hos en af sine Medhjælpere paa Apotheket indhentet en Oplysning, der væsentligt stadfæster de foregaaende Angivelser. Denne unge Mand, som er født og opdraget paa St. Croix, fortalte, at han der havde truffet flere Ani-Reder, men kun engang taget en ned fra et Tamarindetræ, for at bese den nærmere. Denne Rede, der blev fundet tidligt om Foraaret, og hvis Størrelse og Bygning var den samme som i de tidligere Tilfælde, syntes ved første Øiekast at være heelt fyldt med visne Blade, men efterat et Lag af disse var borttaget, kom et Lag Æg tilsyne, og ved nærmere Undersøgelse viste det sig derpaa, at Reden indeholdt omtrent 60 Æg, fordeelte i 4 Lag det ene ovenpaa det andet, som vare skilte ved Mellemlag af tørre Blade, og hvoraf hver talte fra 12 til 18

Æg. Finderen tog Æggene hjem med sig; de vare alle friske og bleve spiste i hans Familie.

Et Par Dage efter at jeg havde modtaget Hr. Riises Brev, hvori han meddeelte mig disse interessante Oplysninger, kom en Dansk, som netop var vendt tilbage fra et fleeraarigt Ophold i Vestindien, til mig i det Kongelige Museum for at tilbyde forskjellige Naturalier, som han havde samlet derovre. I Løbet af Samtalen mærkede jeg, at han, skjøndt han paa ingen Maade besad zoologisk Dannelse og Kundskab, dog havde haft megen Interesse og et aabent Øie for den Dyrverden, han havde haft Leilighed til at blive bekendt med i Vestindien, og da Ani-Reden, som Hr. Riise havde skjænket Museet, netop stod paa mit Arbeidsbord, tog jeg deraf Anledning til at spørge ham, »om han kjendte denne Rede, der var sendt fra en af vore vestindiske Øer«. Han svarede strax, at det var en Black-Witch-Rede; »men«, lagde han til, »den er ikke færdig, den vilde isaafald været høiere og dybere«. Dette Svar opvakte naturligviis Lyst hos mig til at høre, om han muligviis havde Erfaringer om Rugeforholdene hos denne Fugl; og uden at nævne de Efterretninger, som jeg havde faaet i de samme Dage, bad jeg ham derfor sige, hvad han vidste om Black-Witch'ens Redebygning. Han fortalte da, at han havde fundet og undersøgt tvende af denne Fugls Reder paa St. Croix. Den første havde han for tre eller fire Aar siden fundet tidligt om For-aaret paa en Plantage i Nærheden af Christianssted; den var bygget i en lav Busk, var noget dybere men just ikke større i Omfang end Museets, og indeholdt omtrent 40 Æg. Om der havde været noget Særegent ved Maaden, hvorpaa disse havde ligget i Reden, erindrede han ikke. Den sidste Rede havde han fundet i Marts 1859 kort Tid, førend han forlød Vestindien, i »Major Longs Have«, en Fjerdingvei fra Christianssted. Den var ligesom den forrige bygget i en Busk under et Anona-Træ ikke længere end 6 til 7 Alen fra en befærdet Markvei, som fører til Plantagen Langford. Den var omtrent af samme Om-

fang som den første, han havde fundet, men en god Fod dyb og indeholdt et forbausende Antal Æg; han talte dem stykkeviis indtil 150, blev da kjed deraf, men troede ikke at feile, naar han anslog Resten til 40 til 50 Stykker; nogle af Æggene bleve slagne itu; der var intet Spor til Unge i dem. Om Æggene havde ligget lagviis fordeelte, formaaede min Hjemmelsmand ikke at sige, men ialtfald meente han at erindre, at der havde været en stor Mængde visne Blade blandede mellem dem i Reden; rundt omkring paa Buske og Træer havde siddet en Mængde Black-Witch'er, der skrege, da han kom hen til, og saalænge han var ved Reden, men der fløi ingen Fugl op fra denne.

Efter disse forskjellige, af hverandre ganske uafhængige, og dog indbyrdes væsentligt overensstemmende Beretninger, maa det for den vestindiske Anis Vedkommende ansees for afgjort, at dens Rede regelmæssigt indeholder Æggene af et større eller mindre Antal Hunner, at den altsaa er fælles Eiendom, og at det af Hr. Kirk berettede Tilfælde, i hvilket der i en Ani-Rede kun lagdes 5 Æg, hvoraf atter blot de to udklækkedes, maa betragtes som en Undtagelse fra Reglen. Men jeg er fremdeles, skjøndt den iøvrigt saa competente lagttager, Hr. A. Newton, ikke vil have bemærket noget, der kunde tyde derpaa, og skjøndt min Hjemmelsmand for de sidst anførte Iagttagelser ingen bestemt Oplysning kunde give i den Henseende, tilbøielig til at troe, at ogsaa den særegne lagvise Fordeling af Æggene i Reden, som omtales af de tvende af Hr. Riises Hjemmelsmænd, virkelig finder Sted, og at i det Tilfælde, hvor Finderen kun fandt 16 eller 18 Æg liggende jevnside i Reden, dette da har været en, hvori Anierne først for nylig havde begyndt at lægge. Der er, synes mig, saa megen mere Grund til ikke at forkaste de Hr. Riise meddelte Beretninger herom, som en lignende Ordning af Æggene jo ogsaa er bemærket af en tidligere Iagttager, Dr. Gundlach, der, som det vil erindres, allerede udtrykkelig har fremhævet at have fundet en Rede, hvori der

paa Bunden laa et Lag Æg. som var tildækket af visne Urter, ovenpaa hvilke atter Resten af Æggene laa. Den synes fremdeles at finde en Støtte ogsaa i den gamle Skildring af Aniernes Levemaade hos Buffon; thi det maa sikkerlig være en sliq Fordeling af Æggene, som ligger til Grund for Lefèvre-Deshayes' Angivelse, at Hunnerne »bedække deres Æg med Blade og Græsstraa, altsom de lægge dem«; ja jeg troer endog, at man kan gaae et Skridt videre, og tillade sig den Formodning, at endelig ogsaa hans Fortælling om en Inddeling af Reden i flere Rum ved Siden af hinanden kun har sin Oprindelse fra det samme Forhold. Lefèvre-Deshayes siger jo aldeles ikke, at han selv har seet saaledes indeelte Reder; hans Beretning bærer i det Hele Præget af at være idetmindste tildeels en Sammenstilling af mangestedsfra indhentede Oplysninger, og en Fortælling om en Inddeling af Reden i den verticale Retning eller om Æggenes lagvise Fordeling kunde vel nok være bleven misforstaaet derhen, at Vedkommende antog, at der var Tale om Rum ved Siden af hinanden. At en sliq Inddeling af Reden i flere Rum ved Siden af hverandre, eller (som det undertiden udtrykkes) en Forening af flere Reder til et eneste stort Hele ogsaa omtales i et Par senere Skildringer af den paagjældende Fugls Rugeforhold forekommer mig ikke at kunne være synderligt til Hinder for denne Tydning, da det netop er i saadanne, der vistnok væsentligst have deres Rod i den gamle Fremstilling, som Lefèvre-Deshayes har givet. Man nødes desuden næsten til at gribe til denne Forklaring, naar man betænker Ani-Redernes Størrelse; de eneste positive Angivelser herom, som man hidtil havde, ere de tvende, der findes hos Buffon; den ene af disse giver Reden et Tvermaal af en halv, den anden af tredjededeel Alen, og de stadfæstes fuldstændigt ved den Rede, vi her have for os, og Erfaringerne fra vore vestindiske Øer. De aldeles ubestemte Angivelser hos enkelte Forfattere om Ani-Redernes »umaadelige« Størrelse kunne under disse Omstændigheder ingen synderlig Vægt have; og om end Redens

virkelige Størrelse endnu stedse er betydelig nok til, at den med god Grund kan kaldes stor i Forhold til Fuglen, vil man dog neppe kunne miskjende, at Gjennemsnittet af den indre Huelthed ikke er stort nok til, at det kunde afdeles i flere jevnside liggende Rum og dog have Plads til de mange Æg; medens der derimod ikke er noget til Hinder for, at Rederne med det Tvermaal, de have, kunne rumme selv en stor Mængde Æg lagviis liggende, naar blot de gjøres dybere i Forhold til disses Antal.

Men om endog Æggenes mere eller mindre tydelige Fordeling i flere Lag over hinanden indbyrdes, skildte ved tørre Blade, efter hvad der foreligger, formeentlig maa ansees for et ialtfald hyppigt stedfindende Forhold, er det imidlertid saa langt fra, at det derfor skulde være lettere at gjennemskue det Mørke, der endnu hviler over saa mange Punkter i Aniens Forplantnings-historie, at dette endog snarere synes at forøges derved. Min Hjemmelsmand for de tvende sidst anførte Iagttagelser sagde mig, at den farvede Befolkning paa vore Øer i Vestindien staaer i den Formening, at Anien slet ikke ruger sine Æg, men at disse udklækkes ved Solvarmen uden Fuglens Hjælp*); den samme Tro har ogsaa Hr. Riise omtalt i sit Brev. Denne Forklaring, til Støtte for hvilken der imidlertid ikke anføres nogen positiv Kjendsgjerning, synes dog neppe antagelig; blandt andre væsentlige Grunde, som kunne gjøres gjældende mod den, skal jeg her kun fremhæve en, nemlig det lidet sand-

*) Han tilføiede fremdeles, at det var blevet sagt ham, at man aldrig traf Reder med Unger i; at Almuen derfor antog, at Ungerne forlode Reden, saasomt de vare udklækkede, og at man undertiden havde truffet Reder, hvori der faa Dage tidligere havde været Æg, tomme eller høist fyldte med Æggeskaller og raadne Æg. Disse Angivelser bevise imidlertid intet; det er klart, at Aniernes skaldede, hjælpeløse Unger ikke strax efter at være udklækkede kunne forlade Reden; og den sidste Deel af Fortællingen forklares tilstrækkeligt ved at antage, at Rederne vare plyndrede af Rotter eller Slinger, som allerede af Lefèvre-Deshayes siges jevnlig at fortære disse Fugles Æg og Unger.

synlige ved en slig Udklækning af Æggene hos Fugle, hvis spæde Unger ere nøgne og aldeles hjælpeløse og ikke i nogen Henseende kunne undvære de Gamles Hjælp og Beskyttelse; saa at altsaa disse dog maatte træde til, saasart selv det første Æg var udruget. Paa den anden Side er det af Redens Størrelse og Rummelighed klart, at samtlige Hunner, der have lagt Æg i samme Rede, ikke kunne ruge samtidig; og endnu langt mindre hver ruge sine Æg; der er neppe paa engang Plads til mere end et Par Fugle i Reden, og der bliver altsaa, hvis alle Æggene overhovedet udruges, kun tilbage at antage enten at Mødrene skiftes under Rugningen, eller at nogle af dem slet ikke ruge. Men selv isaafald er det ikke let at indsee, hvorledes Æggene heelt nede i Bunden af den henved foddnye Rede kunne blive udrugede, og hvorledes de talrige skaldede Unger kunne finde Plads uden at trykke hinanden fordærvet; og disse Vanskeligheder forekomme mig endog saa store, at jeg ikke har kunnet undlade at opkaste mig selv det Spørgsmaal, om ikke overhovedet maaskee blot de i det øverste Lag liggende Æg udruges; men jeg tilstaaer, at denne Gisning forudsætter en Ødslen med Æg, der ikke vil frembyde synderlig mindre Vanskeligheder. Det er imidlertid neppe ved Grublen over de mere eller mindre ufuldstændige Beretninger, som hidtil foreligge, at disse Tvivl kunne løses; kun nye, planmæssigt anstillede Iagttagelser kunne give det nødvendige Lys. At saadanne ret snart maatte blive anstillede er meget at ønske; der er maaskee neppe noget Sted lettere Leilighed dertil end netop paa vore Øer i Vestindien, og hvis min Fremstilling kunde bidrage til at det skeete vilde Hensigten med den være fuldkommen opnaaet.